

İstisnai oturma izni + çalışma = Oturma izni?

12/2025

Türkisch

İçindekiler

Giriş.....	1
Oturma izni için genel şartlar.....	3
§ 60c AufenthG – Mesleki eğitim kapsamında verilen özel statü (Duldung).....	5
§ 60d AufenthG – Çalışma kapsamında verilen özel statü (Duldung).....	6
§ 104c AufenthG – Fırsat oturma izni.....	8
§ 25a AufenthG – İyi entegre olmuş gençler ve genç yetişkinler için oturma izni.....	9
§ 25b AufenthG – Kalıcı entegrasyon durumunda oturma izni.....	10
§ 25 Abs. 5 AufenthG – İnsani nedenlerle verilen oturma izni.....	11
§ 19d AufenthG – Çalışma amacıyla nitelikli kişiler için oturma izni.....	12
§ 16g AufenthG – Ülkeden ayrılma yükümlülüğü bulunan yabancılar için mesleki eğitim amaçlı oturma izni.....	13
§ 23a AufenthG – Zor durumlarda verilen oturma izni.....	14
İleri düzey bilgiler ve danışmanlık.....	15
Künye.....	15

Giriş (Einleitung)

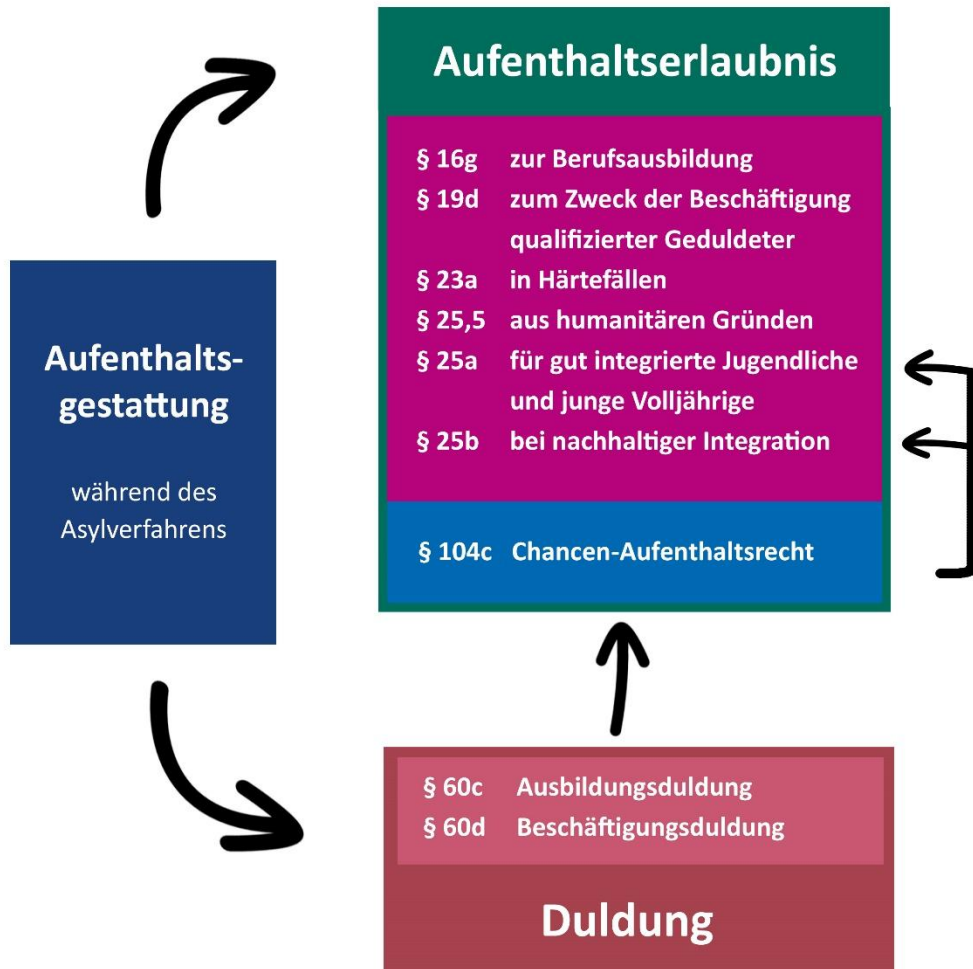
Bir Duldung (istisnai oturma izni) statüsüne sahipsiniz. Oturma izni almanın çeşitli yolları vardır. Mesleki bir eğitim veya bir iş, bu süreçte çok yardımcı olabilir ya da hatta bir şart olabilir. Ancak yalnızca bir işte çalışmak veya bir eğitime başlamak, otomatik olarak oturma izni alınacağı anlamına gelmez. Bu broşürde, oturma izni elde etmenin farklı yollarını sizlere göstermekteyiz.

Bu broşür bir danışmanlığın yerini tutmaz! Her durum farklıdır. Bu nedenle, uzmanlaşmış bir danışmanlık merkezinden veya alanında yetkin bir avukattan profesyonel destek almanızı tavsiye ederiz.

İltica başvurusu süreci sırasında genellikle bir Geçici oturma izni (Aufenthaltsgestattung) statüsüne sahip olursunuz.

İltica başvurunuz olumlu sonuçlanırsa, oturma izni (Aufenthaltserlaubnis) alırsınız.

İltica başvurunuz kesin olarak olumsuz sonuçlanırsa, istisnai oturma izni (Duldung) statüsü verilir..

İstisnai oturma izni (Duldung) statüsünden oturma izni almanın yolları şunlardır:

- Mesleki eğitim amaçlı oturma izni ¹
- Kalıcı entegrasyon durumunda oturma izni ²
- Çalışma amacıyla nitelikli müsamahalı kişiler için oturma izni ³
- İyi entegre olmuş gençler ve genç yetişkinler için oturma izni ⁴
- İnsani nedenlerle oturma izni ⁵
- Özel Zaruret Durumu oturma izni verilmesi ⁶

Bunun yanı sıra, mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung)⁷ veya çalışma istisnai oturma izni (Beschäftigungsduldung)⁸ yoluyla dolaylı olarak oturma izni elde etme imkânı da bulunmaktadır.

Mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung), çalışma istisnai oturma izni (Beschäftigungsduldung) veya oturma izni alabilmek için, her zaman Yabancılar Dairesine (Ausländerbehörde) başvuruda bulunmanız gerekmektedir.⁹ Danışmanlık almanızı öneririz!

Dikkat: Başka imkânlar da bulunmaktadır. Örneğin, bazı durumlarda müteakip iltica başvurusu (Asylfolgeantrag) yapılabilir. Ancak bu rehber, “Duldung ve çalışma” konusuna odaklandığı için bu imkânlar burada açıklanmamaktadır.

¹ § 16g AufenthG

² § 25b AufenthG

³ § 19d AufenthG

⁴ § 25a AufenthG

⁵ § 25 Abs. 5 AufenthG

⁶ § 23a AufenthG

⁷ § 60c AufenthG

⁸ § 60d AufenthG

⁹ § 81 AufenthG

Genel olarak oturma izni için gerekli şartlar (Allgemeine Voraussetzungen für eine Aufenthaltserlaubnis)

Genellikle bir oturma izni alabilmek için, geçimin güvence altına alınmış olması, kimliğin açıklığa kavuşturulmuş olması ve ulusal bir pasaportun ibraz edilmesi gerekmektedir.¹⁰

Geçimin güvence altına alınması konusunda istisnalar

Mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung) için geçimin güvence altına alınması gerekli değildir. Fırsat oturumu (Chancenaufenthalt)¹¹ için de geçim güvencesi şartı aranmamaktadır.

Mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung) veya fırsat oturumu (Chancenaufenthalt) sonrasında başka bir oturma izni almak mı istiyorsunuz? Bu durumda, genellikle geçiminizin (ağırlıklı olarak) güvence altına alınmış olması gerekmektedir.

Geçimin güvence altına alınması nedir?

Geçimin güvence altına alınması, birçok durumda oturma izni alabilmek için önemli bir kriterdir. Basitçe ifade etmek gerekirse, geçim güvencesi; yaşamınızı sürdürebilmek için gerekli olan parayı (yemek, giyim vb.) Jobcenter veya Sosyal Yardım Dairesinden (Sozialamt) almamanız anlamına gelir.

Oturum hukukunda geçimin güvence altına alınmasının hesaplanması oldukça karmaşık bir şekilde düzenlenmiştir. Bu hesaplama, sahip olduğunuz oturum statüsüne ve bireysel yaşam durumunuza göre farklılık göstermektedir.

Bazı sosyal yardımlar birçok durumda gelir olarak kabul edilir (örneğin çocuk parası – Kindergeld, ebeveyn parası – Elterngeld), bazıları ise hesaplamaya dâhil edilmez (örneğin konut yardımı – Wohngeld).

Geçimin ağırlıklı olarak güvence altına alınmış sayılması için, yaşam giderlerinin %50'sinden fazlasının karşılanmış olması gerekir.

Kimlik tespiti ve pasaport temini konusundaki istisnalar

Fırsat oturumu (Chancenaufenthalt) için henüz kimliğinizi netleştirmiş olmanız veya bir pasaport ibraz etmiş olmanız gerekmez. Ancak kimliğinizi açıklığa kavuşturmak ve bir pasaport temin edip ibraz etmek için çaba göstermeniz gerekmektedir.

Mesleki eğitim **istisnai oturma izni** (Ausbildungsduldung) veya **çalışma müsamahası** (Beschäftigungsduldung) için genellikle kimliğinizin açıklığa kavuşturulmuş olması gerekir – bunun için belirli süreler (son tarihler) bulunmaktadır.

¹⁰ Vgl. § 5 AufenthG

¹¹ § 104c AufenthG

Mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung) veya çalışma müsamahası (Beschäftigungsduldung) ile oturma izni başvurusunda bulunmak mı istiyorsunuz? Ya da fırsat oturumu (Chancenaufenthalt) sonrasında oturma izni almak mı istiyorsunuz? Bu durumlarda, genellikle bir pasaport ibraz etmeniz gerekmektedir.

İstisnai durumlarda, Yabancılar Dairesi (Ausländerbehörde) yabancılar için seyahat belgesi¹² (Reiseausweis für Ausländer) düzenleyebilir. Bunun için genellikle kimliğinizin açıklığa kavuşturulmuş olması gerekir. Ayrıca, pasaport temin etmek için gerekli ve makul olan her şeyi yaptığınızı belgelemeniz gerekmektedir.

Kimlik tespiti ve pasaport temininin belgelendirilmesi

Kimlik tespiti ve pasaport temini için gösterdiğiniz çabaları iyi bir şekilde belgelemeniz çok önemlidir. Bu çalışma rehberi, Duldung statüsüne sahip kişilere yöneliktir ve bu konuda size yardımcı olabilir. Rehber birçok dilde mevcuttur:

<https://www.asyl.net/view/mitwirkungspflichten-bei-der-identitaetsklaerungpassbeschaffung-fuer-menschen-mit-duldung-1/>

İltica süreci sırasında da kimlik tespitiyle ilgili çabaların belgelenmesi faydalı olabilir. Ancak iltica sürecinde kesinlikle büyükelçiliğe gitmenize veya menşe ülkenizin yetkili makamlarıyla iletişime geçmenize izin verilmez. Bu konudaki bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşabilirsiniz:

<https://www.asyl.net/view/mitwirkungspflichten-bei-der-identitaetsklaerung-fuer-menschen-im-asylverfahren/>

¹² vgl. § 5 AufenthV

§ 60c AufenthG – Mesleki eğitim istisnai oturma izni (§ 60c AufenthG – Ausbildungsduldung)

Mesleki bir eğitim yapıyor musunuz? Bu durumda, mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung) alma hakkınız olabilir.

Mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung) alabilmek için aşağıdaki şartları yerine getirmeniz gerekir:

- En az 3 aydır Duldung statüsüne sahipsiniz.

İstisna: Mesleki eğitime iltica süreci sırasında (yani Aufenthaltsgestattung ile) başladıysanız, bu durumda „bekleme süresi“ yoktur.

- Mesleki eğitim devlet tarafından tanınmıştır ve en az 2 yıl sürmektedir.

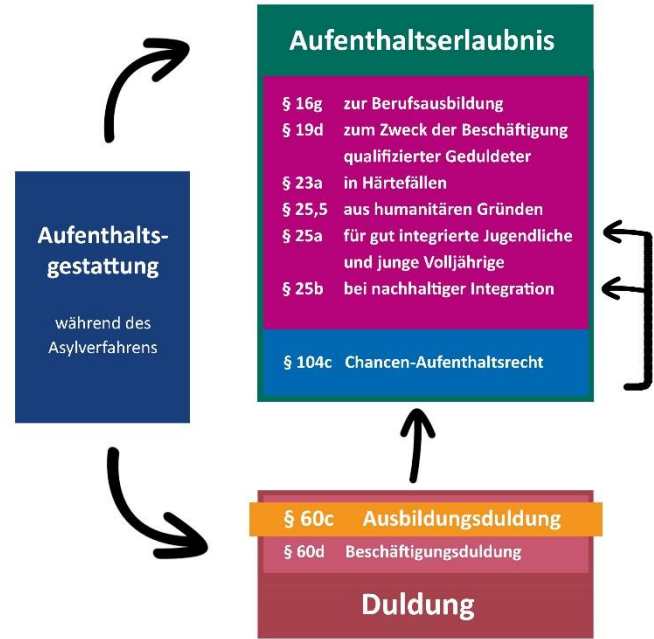
İstisna: Yardımcı veya destekleyici mesleki eğitimler (asistan / yardımcı eğitimleri) için de mesleki eğitim müsamahası alınabilir. Bunun için, İş Ajansı (Agentur für Arbeit) tarafından iş gücü açığı (Engpass)¹³ tespit edilmiş bir meslek alanında, ardından başlayacak en az iki yıllık bir mesleki eğitim için kabul belgesine sahip olmanız gerekmektedir.

- Kimliğiniz açıklığa kavuşturulmuştur.

- 01.01.2017 tarihinden önce Almanya'ya giriş yaptıysanız, mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung) başvurusunda bulunmadan önce kimliğinizi belgelemiş olmanız gerekir.
- 01.01.2017 ile 01.01.2020 tarihleri arasında Almanya'ya giriş yaptıysanız, kimliğinizi en geç 30.06.2020 tarihine kadar açıklığa kavuşturmuş olmanız gerekmektedir.
- 01.01.2020 tarihinden sonra Almanya'ya giriş yaptıysanız, ülkeye girişten sonraki ilk altı ay içinde kimliğinizi açıklığa kavuşturmanız gerekir.

İstisna: Kimliğinizin açıklığa kavuşturulamamış olması sizin kusurunuzdan kaynaklanmıyorsa, Yabancılar Dairesi (Ausländerbehörde) yine de size mesleki eğitim müsamahası (Ausbildungsduldung) verebilir.

Mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung) alamamanızın çeşitli nedenleri olabilir, örneğin:

¹³ Engpass, Almanya'da belirli bir mesleki eğitimi yapmak isteyen yeterli sayıda insanın bulunmaması anlamına gelir. Bu durum özellikle sağlık ve bakım mesleklerini ile inşaat ve elektronik alanındaki çeşitli meslekleri etkilemektedir. Güncel bir genel bakış şu bağlantıda bulabilirsiniz: <https://www.mangelberufe.de/facharbeiter/>

- × Dublin prosedürü kapsamındaysanız.
- × Çalışma yasağınız varsa¹⁴.
- × Kasten işlenmiş bir suç nedeniyle belirli bir hapis veya para cezasına mahkûm edilmişseniz.

Mesleki eğitiminizi başarıyla tamamladınız mı? Ve aldığınız eğitime uygun bir iş buldunuz mu?

Bu durumda § 19d Abs. 1a AufenthG uyarınca oturma izni alma hakkınız bulunmaktadır. Bazı durumlarda, mesleki eğitim müsamahası (Ausbildungsduldung) devam ederken bile oturma izni başvurusunda bulunmanız mümkündür. Örneğin, § 25a veya § 25b AufenthG kapsamında oturma izni için gerekli şartları zaten yerine getiriyorsanız, bu başvuruyu yapabilirsiniz.

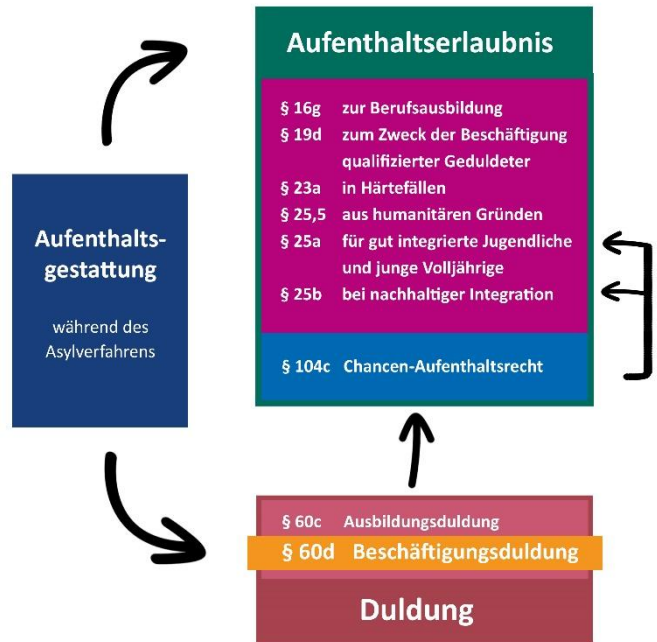
Not: Bu düzenlemeyi somutlaştırmış¹⁵, olan farklı federal eyaletler¹⁶. Örneğin Thüringen’de, mesleki eğitime başlamadan önce dahi “takdire bağlı istisnai oturma izni” (Ermessensduldung) alma konusunda kapsamlı imkânlar vardır; örneğin son okul yılında veya uyum/başlangıç yeterlilik programı (Einstiegsqualifizierung) sırasında.

§ 60d AufenthG – Çalışma istisnai oturma izni (§ 60d AufenthG – Beschäftigungsduldung)

Bir işte çalışıyor musunuz? Bu durumda, belirli koşullar altında çalışma müsamahası (Beschäftigungsduldung) almanız mümkün olabilir.

Bunun için, aşağıdaki şartlardan bazılarını yerine getirmeniz gerekmektedir:

- ☐ 31.12.2022 tarihinden önce Almanya’ya giriş yaptınız.
- ☐ En az 1 yıllık bir ön müsamaha süreniz (Vorduldungszeit) bulunmaktadır.
- ☐ Kimliğiniz açıklığa kavuşturulmuştur:
 - 01.01.2017 tarihinden önce Almanya’ya giriş yaptıysanız, çalışma istisnai oturma izni (Beschäftigungsduldung) başvurusu yapmadan önce kimliğinizi açıklığa kavuşturmuş olmanız gerekir.

¹⁴ § 60a Abs. 6 AufenthG

¹⁵ 04/2025 itibarıyla geçerli olmak üzere: Rheinland-Pfalz, Thüringen, Hamburg, Baden-Württemberg, Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen, Schleswig-Holstein, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Berlin

¹⁶ Genelgeler ve uygulama talimatlarına ilişkin bir genel bakışı aşağıdaki bağlantıda bulabilirsiniz: <https://www.ibs-thueringen.de/wp-content/uploads/2021/Erlasslage-Auslaenderrecht.pdf>

- 31.12.2016 tarihinden sonra Almanya'ya giriş yaptıysanız, kimliğinizi en geç 31.12.2024 tarihine kadar açıklığa kavuşturmanız gerekmektedir.

Dikkat: Eşinizin veya hayat partnerinizin kimliği de belirtilen süreler içinde açıklığa kavuşturulmuş olmalıdır. Ancak bu durumda çalışma müsamahası (Beschäftigungsduldung) alabilirsiniz.

İstisna: Kimliğinizin veya eşinizin / hayat partnerinizin kimliğinin açıklığa kavuşturulamamış olması sizin kusurunuzdan kaynaklanmıyorsa, Yabancılar Dairesi (Ausländerbehörde) yine de size çalışma istisnai oturma izni (Beschäftigungsduldung) verebilir.

- ☐ En az 12 aydır, haftada en az 20 saat olacak şekilde çalışıyorsunuz.
- ☐ Son 12 aydır geçiminizi güvence altına almış durumdasınız ve gelecekte de geçiminizi sağlayabileceksiniz.
- ☐ Sözlü düzeyde A2 seviyesinde Almanca bilgisine sahipsiniz.

Çalışma istisnai oturma izni (Beschäftigungsduldung) alamamanızın çeşitli nedenleri olabilir, örneğin:

- × Siz veya eşiniz / hayat partneriniz, kasten işlenmiş bir suç nedeniyle mahkûm edilmişseniz,
- × Katılmakla yükümlü olduğunuz bir entegrasyon kursunu tamamlamadıysanız.

30 ay çalışma istisnai oturma izni (Beschäftigungsduldung) sonrasında¹⁷, numaralı hüküm uyarınca oturma izni alma hakkınız bulunmaktadır.

Not: Bazı durumlarda, çalışma müsamahası (Beschäftigungsduldung) devam ederken bile oturma izni başvurusunda bulunmanız mümkün olabilir. Örneğin, § 25a veya § 25b AufenthG uyarınca oturma izni için gerekli şartları zaten yerine getiriyorsanız, bu başvuruyu yapabilirsiniz.

¹⁷ § 25b Abs. 6 AufenthG

§ 104c AufenthG – Fırsat oturumu (§ 104c AufenthG – Chancenaufenthalt)

Fırsat oturumu, 31.12.2022 ile 30.12.2025 tarihleri arasında, 31.10.2022 tarihi itibarıyla en az 5 yıldır Almanya’da yaşayan ve Duldung statüsüne sahip olan kişiler tarafından başvurulabilmektedir. Bu oturum izni 18 ay süreyle verilmiş olup uzatılamaz.

Bu 18 aylık süre içinde, § 25a veya § 25b AufenthG kapsamında bir oturma iznine geçiş için gerekli şartların yerine getirilmesi amaçlanmaktadır. Bunun için belirli koşulların sağlanması gerekir. Bu koşullara ilişkin açıklamaları izleyen sayfalarda bulabilirsiniz. Eğer § 104c AufenthG kapsamındaki oturma izninin süresi dolana kadar bu şartlar yerine getirilmezse, yeniden Duldung statüsü verilir.

Fırsat oturumunun süresi dolmadan önce, bazı şartlar henüz karşılanmamış olsa bile, §§ 25a veya 25b AufenthG uyarınca oturma izni başvurusunda bulunmanızı öneririz. Bu durumda, başvuru hakkında karar verilene kadar öncelikle bir Fiktionsbescheinigung (geçici ikamet belgesi) alırsınız.

§ 25a AufenthG – İyi entegre olmuş gençler ve genç yetişkinler için oturma izni

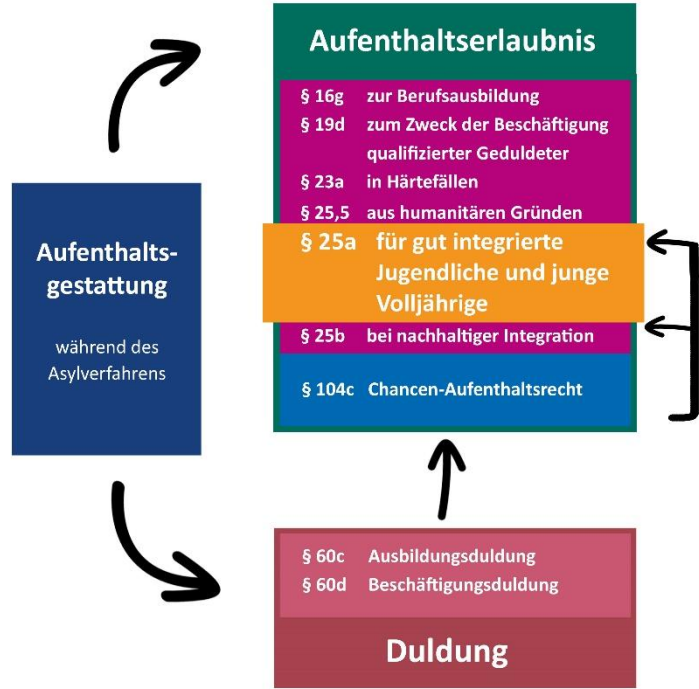
(§ 25a AufenthG – Aufenthaltserlaubnis für gut integrierte Jugendliche und junge Volljährige)

Duldung statüsüne sahip gençler (14 yaşından itibaren) ve genç yetişkinler, belirli şartlar altında oturma izni alabilirler. Bunun için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir:

- ☐ En az 12 aydır Duldung statüsüne sahipsiniz veya fırsat oturma¹⁸.
 - ☐ En az 3 yıldır Almanya’da yaşıyorsunuz.
 - ☐ En az 3 yıldır okula başarıyla devam ediyorsunuz veya Almanya’da bir okul ya da mesleki eğitim diploması aldınız.
- İstisna:** Hastalık veya engellilik nedeniyle okula devam edemediyse.
- ☐ 27 yaşınızı doldurmadan önce oturma izni başvurusunda bulunuyorsunuz.
 - ☐ Olumlu bir entegrasyon öngörüsüne sahipsiniz.
 - ☐ Geçiminiz güvence altına alınmıştır.

İstisnalar: Okula devam ediyorsanız, mesleki eğitimdeyseniz veya üniversite eğitimi alıyorsanız. Ayrıca hastalık veya engellilik durumlarında da istisnalar mümkündür.¹⁹

- ☐ Bir pasaporta sahipsiniz (bazı münferit durumlarda istisnalar mümkündür).

Henüz 18 yaşını doldurmadınız mı? Bu durumda ebeveynleriniz de oturma izni alabilir.²⁰ Bunun için, ebeveynlerinizin geçiminin güvence altına alınmış olması da dâhil olmak üzere belirli şartların yerine getirilmesi gerekir. Bu durumda, reşit olmayan kardeşleriniz de oturma izni alabilir. Ebeveynleriniz geçimlerini sağlayamıyorsa, siz reşit olana kadar Duldung statüsü alırsınız.²¹

Çocuklarınız veya bir eşiniz / hayat partneriniz var mı? Bu kişiler de sizinle birlikte oturma izni almalıdır.²²

¹⁸ § 104c AufenthG - Uzun süredir Almanya’da yaşayan Duldung sahipleri için geçici oturma izni

¹⁹ Vgl. § 5 Abs. 3 Satz 2 AufenthG - Bazı durumlarda geçim şartı aranmayabilir

²⁰ § 25a Abs. 2 AufenthG - Reşit olmayan genç oturma izni alırsa, ebeveynleri de alabilir

²¹ § 60a Abs. 2b AufenthG - Ebeveynler geçimi sağlayamazsa, çocuk 18 yaşına kadar Duldung alır.

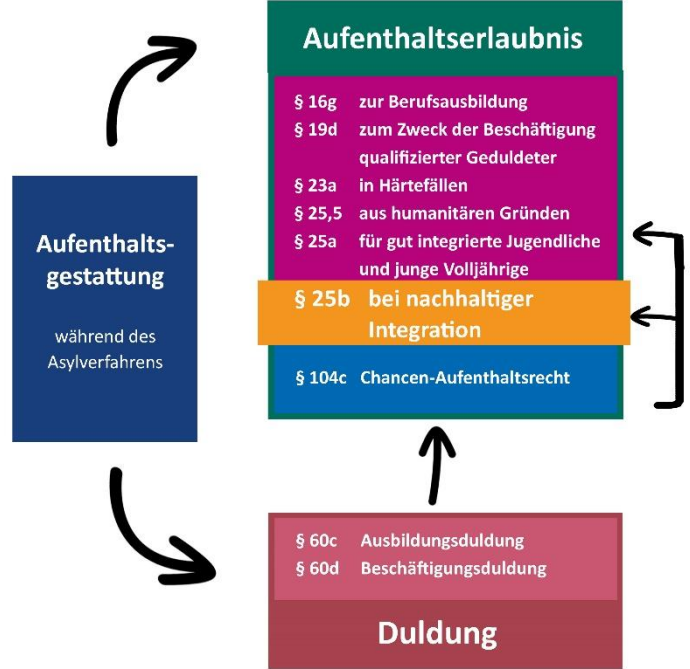
²² § 25a Abs. 2 Satz 2 AufenthG - Eş ve çocuklar da birlikte oturma izni alabilir.

§ 25b AufenthG – Kalıcı entegrasyon durumunda oturma izni (§ 25b AufenthG – Aufenthaltserlaubnis bei nachhaltiger Integration)

Aşağıdaki şartları yerine getirmeniz halinde,
§ 25b AufenthG kapsamında bir oturma izni
alabilirsiniz:

- ☐ İstisnai oturma izni (Duldung) statüsüne sahipsiniz veya fırsat oturma izni (Chancenaufenthalt) ²³ sahipsiniz.
- ☐ En az 6 yıldır Almanya’da yaşıyorsunuz (reşit olmayan çocuklarınız varsa en az 4 yıldır).
- ☐ Geçiminiz (ileriye dönük olarak) büyük ölçüde güvence altına alınmıştır.
İstisna: Hastalık, engellilik veya yaş nedeniyle geçiminizi sağlayamıyorsanız.

- ☐ En az A2 düzeyinde (sözlü) Almanca bilgisine sahipsiniz.
İstisna: Hastalık, engellilik veya yaş nedeniyle dil bilgisi kanıtlanamıyorsa.
- ☐ Toplumsal düzen hakkında temel bilgilere sahipsiniz. Bunu örneğin “Almanya’da Yaşam Testi (Test- Leben in Deutschland)” veya vatandaşlık testi ile kanıtlayabilirsiniz.
- ☐ Özgürlükçü demokratik temel düzene bağlı olduğunuzu beyan ediyorsunuz.
- ☐ Bir pasaporta sahipsiniz (bazı münferit durumlarda istisnalar mümkündür).

²³ § 104c AufenthG

§ 25 Abs. 5 AufenthG – İnsani nedenlerle oturma izni (§ 25 Abs. 5 AufenthG – Aufenthaltserlaubnis aus humanitären Gründen)

Bazı durumlarda, § 25 Abs. 5 AufenthG kapsamında bir oturma izni almanız mümkündür. Bunun için aşağıdaki şartların yerine getirilmesi gerekir:

- ☐ Ülkenize geri dönüş (çıkış) „hukuki“ veya „fiili“ nedenlerle mümkün değildir, gönüllü olarak da mümkün değildir.

Buna örnekler şunlardır:

- Almanya’da “yerleşik” (toplumsal olarak kök salmış)“olmanız.²⁴
- Oturma izni veya Alman pasaportu olan bir kişiyle reşit olmayan bir çocuğunuzun bulunması ve bu çocukla ilgilenmeniz.
- Menşe ülkenize uçuş bağlantılarının bulunmaması.
- Resmî hekim tarafından uzun süreli seyahat edemezlik tespit edilmiş olması.

- ☐ Kimliğiniz veya vatandaşlığınız hakkında yanlış beyanda bulunmamış olmanız gerekir.
- ☐ Sınır dışı edilememenizin nedeni sizin kusurunuz olmamalıdır.
- ☐ Geçiminiz güvence altına alınmıştır (istisnalar mümkündür).
- ☐ Bir pasaporta sahipsiniz (bazı münferit durumlarda istisnalar mümkündür).

Bu şartları yerine getiriyorsanız ve gelecekte bu durumun değişeceği öngörülüyorsa, Yabancılar Dairesi (Ausländerbehörde) size oturma izni verebilir. 18 ayın ardından, Yabancılar Dairesinin oturma iznini vermesi gerekir.

Dikkat: İltica başvurunuz BAMF tarafından “açıkça dayanaksız” (offensichtlich unbegründet) olarak reddedildiyse, bazı durumlarda ²⁵ Yabancılar Dairesi § 25 Abs. 5 AufenthG kapsamında oturma izni veremez.²⁶

²⁴ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8. maddesine göre herkes özel ve aile hayatına saygı hakkına sahiptir. Uzun süredir Almanya’da yaşıyorsanız ve menşe ülkenizle bağlarınız yoksa, Almanya’da “yerleşik” sayılabilirsiniz. Bu durumda, hukuki nedenlerle ülkeyi terk etmeniz mümkün olmayabilir.

²⁵ Vgl. § 30 Abs. 1 Nr. 3-7 AsylG

²⁶ İltica başvurusu § 30 Abs. 1 Nr. 1–2 ve Nr. 8–9 AsylG uyarınca “açıkça dayanaksız” olarak reddedilirse, § 25 Abs. 5 AufenthG kapsamında oturma izni verilmesi mümkün olmayabilir.

§ 19d AufenthG – Çalışma amacıyla nitelikli müsamahalı kişiler için oturma izni

(§ 19d AufenthG – Aufenthaltserlaubnis für qualifizierte Geduldete zum Zweck der Beschäftigung)

§19d AufenthG, mesleki açıdan özellikle nitelikli olan Duldung statüsündeki kişilere, oturma izni alma imkânı sunar. Bu düzenleme aşağıdaki durumlar için geçerlidir:

- *Almanya’da* nitelikli bir mesleki eğitim veya yükseköğrenim tamamladınız ve şu anda eğitiminize uygun bir işte çalışıyorsunuz.
- Sie haben einen anerkannten oder mit deutschem Hochschulabschluss vergleichbaren Abschluss im Ausland gemacht. Und Sie arbeiten seit zwei Jahren in einer Ihrem Abschluss entsprechenden Stellung. *Yurt dışında, Almanya’daki bir yükseköğrenim diplomasına denk veya tanınmış bir diploma aldınız ve en az iki yıldır, bu diplomaya uygun bir pozisyonda çalışıyorsunuz.*
- *En az üç yıldır bir uzman (Fachkraft) olarak çalışıyorsunuz.*²⁷ Bu iş, aslında bir mesleki eğitim veya yükseköğrenim gerektirmektedir.²⁸

§ 19d AufenthG kapsamında oturma izni için diğer şartlar şunlardır:

- ☐ Sie Yeterli büyüklükte bir konuta sahipsiniz.
- ☐ B1 seviyesinde Almanca dil bilgisine sahipsiniz.
- ☐ Belirli bir ceza sınırını aşan suçlar işlememiş olmanız gerekir.
- ☐ Bir pasaporta sahipsiniz (bazı münferit durumlarda istisnalar mümkündür).

Mesleki eğitim müsamahası (Ausbildungsduhlung) ile bir mesleki eğitimi tamamladınız mı?

Bu durumda, eğitiminize uygun bir iş bulduysanız, § 19d Abs. 1a AufenthG uyarınca oturma izni alırsınız. Yukarıda belirtilen şartları yerine getiriyorsanız, bu oturma iznini alma **hakkınız** bulunmaktadır.

²⁷ § 18 Abs. 3 AufenthG’ye göre “uzman çalışan (Fachkraft)” şunları ifade eder:

Yurt dışında edinilmiş ve nitelikli bir mesleki eğitime denk olan bir mesleki yeterliliğe sahipsiniz veya Almanya’da nitelikli bir mesleki eğitim tamamladınız.

²⁸ Uzman çalışan (Fachkraft) olarak çalışıyor ve aile bireyleriniz varsa, onlar için de geçimin güvence altına alınmış olması gerekir (konut ve ısıtma giderleri hariç)

§ 16g AufenthG – Ülkeden ayrılma yükümlülüğü bulunan yabancılar için mesleki eğitim amaçlı oturma izni (Mesleki eğitim oturma izni) (§ 16g AufenthG – Aufenthaltserlaubnis zur Berufsausbildung für ausreisepflichtige Ausländer (Ausbildungsaufenthaltserlaubnis))

Mesleki bir eğitim yapıyor musunuz?

Bu durumda, mesleki eğitim amaçlı oturma izni (Ausbildungsaufenthaltserlaubnis) alma hakkınız olabilir.

Mesleki eğitim amaçlı oturma izni alabilmek için, diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki şartları yerine getirmeniz gerekmektedir:

- ☐ Sie En az 3 aydır Duldung statüsüne sahipsiniz.

İstisna: Mesleki eğitime iltica süreci sırasında (yani Aufenthaltsgestattung ile) başladıysanız, „bekleme süresi“ yoktur.

- ☐ Mesleki eğitim devlet tarafından tanınmıştır ve en az 2 yıl sürmektedir.

İstisna: Asistan veya yardımcı mesleki

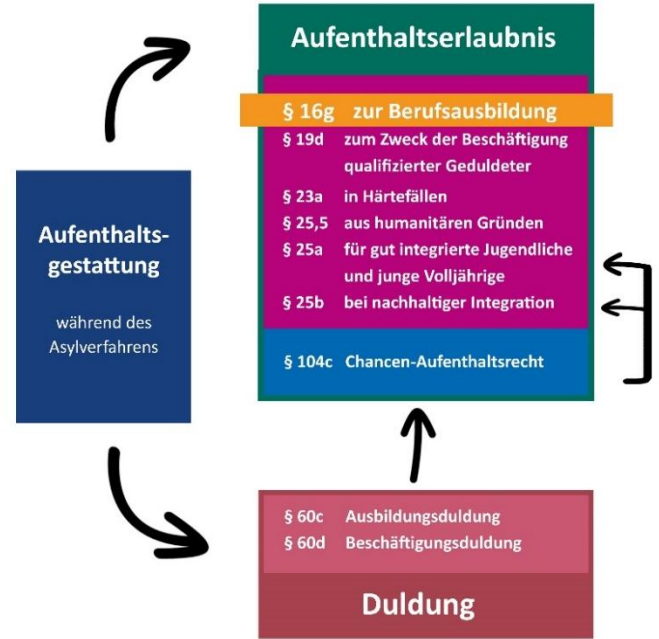
eğitimler için de mesleki eğitim amaçlı oturma izni alınabilir. Bunun için, İş Ajansı (Agentur für Arbeit) tarafından iş gücü açığı (Engpass)²⁹ tespit edilmiş bir meslek alanında, ardından başlayacak en az iki yıllık bir mesleki eğitim için kabul belgesine sahip olmanız gerekir.

- ☐ Kimliğiniz açıklığa kavuşturulmuştur.

- 01.01.2017 tarihinden önce Almanya'ya giriş yaptıysanız, mesleki eğitim müsamahası başvurusundan önce kimliğinizi belgelemiş olmanız gerekir.
- 01.01.2017 ile 01.01.2020 tarihleri arasında Almanya'ya giriş yaptıysanız, kimliğinizi en geç 30.06.2020 tarihine kadar açıklığa kavuşturmuş olmanız gerekir.
- 01.01.2020 tarihinden sonra Almanya'ya giriş yaptıysanız, ülkeye girişten sonraki ilk altı ay içinde kimliğinizi açıklığa kavuşturmanız gerekir.

İstisna: Kimliğinizin açıklığa kavuşturulamamış olması sizin kusurunuzdan kaynaklanmıyorsa, Yabancılar Dairesi (Ausländerbehörde) yine de size mesleki eğitim amaçlı oturma izni (Ausbildungsaufenthaltserlaubnis) verebilir.

- ☐ Geçiminiz güvence altına alınmıştır. Bunun için esas alınan ölçüt BAföG oranıdır.³⁰

²⁹ İş gücü açığı (Engpass), Almanya'da belirli bir mesleki eğitimi yapmak isteyen yeterli sayıda kişi bulunmaması anlamına gelir. Bu durum özellikle sağlık ve bakım mesleklerini ile inşaat ve elektronik alanındaki çeşitli meslekleri etkilemektedir. Güncel bir genel bakışı şu bağlantıda bulabilirsiniz: <https://www.mangelberufe.de/facharbeiter/>

³⁰ § 2 Abs. 3 Satz 5 AufenthG uyarınca BAföG tutarları düzenli olarak güncellenmektedir. Bu tutarlar § 12 BAföG'te yer almaktadır (04/2025 itibarıyla: ebeveynleriyle birlikte yaşamayan mesleki eğitim öğrencileri için aylık 666 Euro).

Mesleki eğitim amaçlı oturma izni (Ausbildungsaufenthaltserlaubnis) alamamanızın çeşitli nedenleri olabilir, örneğin:

- × Dublin prosedürü kapsamındaysanız.
- × Çalışma yasağınız varsa.
- × Kasten işlenmiş bir suç nedeniyle belirli bir ceza sınırını aşan bir cezaya mahkûm edildiyse.

Mesleki eğitiminizi başarıyla tamamladınız mı? Ve aldığınız eğitime uygun bir iş buldunuz mu?

Bu durumda § 16g Abs. 8 AufenthG uyarınca oturma izni alma hakkınız bulunmaktadır.

Dikkat: Bazı durumlarda, mesleki eğitim amaçlı oturma izni (Ausbildungsaufenthaltserlaubnis) yerine mesleki eğitim istisnai oturma izni (Ausbildungsduldung) almak daha avantajlı olabilir. Bir oturma izni, Duldung’a kıyasla elbette avantajlar sağlar: yerleşme izni (Niederlassungserlaubnis) için süre biriktirirsiniz ve yurt dışına seyahat edebilirsiniz.

Ancak: Mesleki eğitim istisnai oturma izni ile mümkün olan §§ 25a veya 25b AufenthG kapsamındaki çok avantajlı oturma izinlerine geçiş, mesleki eğitim amaçlı oturma izni ile mümkün değildir. Eğitimi tamamlayıp tamamlayamayacağınızdan emin değil misiniz? Ya da eğitimi değiştirmek mi istiyorsunuz? Mesleki eğitim amaçlı oturma izni kapsamında, eğitimin yarıda bırakılması durumunda bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir eğitim arama imkânı vardır. Ancak bu süre içinde, mesleki eğitim istisnai oturma izni olduğu gibi sosyal yardımlardan yararlanma hakkınız yoktur.³¹

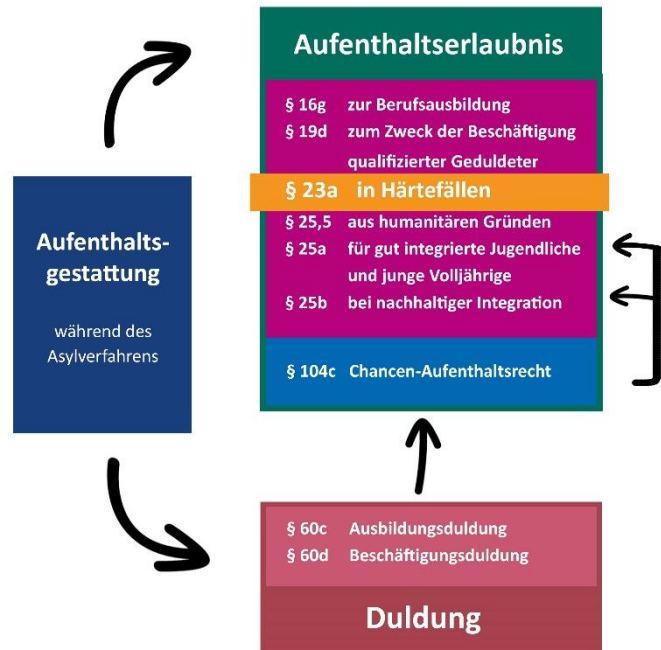
§ 23a AufenthG – Zor durumlarda oturma izni verilmesi (§ 23a AufenthG – Gewährung einer Aufenthaltserlaubnis in Härtefällen)

er federal eyalette bir Zor Durum Komisyonu (Härtefallkommission) bulunmaktadır.

Bir sınır dışı işlemi özel bir mağduriyet anlamına geliyorsa (örneğin ilgili kişi çok iyi entegre olmuşsa, ağır hasta ise veya zor bir kişisel durumda bulunuyorsa), oturma izni alabilmek için Zor Durum Komisyonuna başvurulabilir.

Federal eyaletlerin Zor Durum Komisyonları çok farklı şekilde çalışmaktadır.

Örneğin Thüringen’de, Almanya’da ne kadar süredir yaşanması gerektiğine dair belirli bir süre şartı yoktur. Buna karşılık Baviera’da en az beş yıl Almanya’da bulunmuş olmak gerekmektedir.

Zor Durum Komisyonu, çoğu zaman geçimin (kısmen) güvence altına alınmış olmasını şart koşar.

³¹ Yeni bir mesleki eğitim aradığınız süre boyunca haftada en fazla 20 saat çalışabilirsiniz.

Ağır hastalık gibi durumlarda istisnalar mümkündür.

Bulunduğunuz yerde, federal eyaletinizdeki Zor Durum Komisyonunun nasıl çalıştığı hakkında bilgi edinin. Bu konuda örneğin eyaletinizdeki Mülteci Konseyi (Flüchtlingsrat) size bilgi verebilir.

İleri düzey bilgiler ve danışmanlık (Weiterführende Informationen und Beratung)

Thüringen WIR Ağına ilişkin bilgilere buradan ulaşabilirsiniz: www.bleibdranplus.de

Federal eyaletlerdeki genelgeler ve düzenlemelere ilişkin bir genel bakışı burada bulabilirsiniz:
<https://www.ibs-thueringen.de/wp-content/uploads/2021/Erlasslage-Auslaenderrecht.pdf>

Uygun bir danışmanlık merkezi bulma konusunda, bulunduğunuz federal eyaletteki Mülteci Konseyi (Flüchtlingsrat) size yardımcı olabilir. Mülteci Konseylerinin iletişim bilgilerine buradan ulaşabilirsiniz:

<https://www.fluechtlingsrat.de/>

Impressum

Herausgeberin

WIR-Netzwerk „BLEIBdran+. Berufliche Perspektiven
für Geflüchtete in Thüringen“

Institut für Berufsbildung
und Sozialmanagement gGmbH
Wallstraße 18
99084 Erfurt
Tel.: 0361 511500-250

E-Mail: migration@ibs-thueringen.de | www.ibs-thueringen.de

Geschäftsführerin: Katja Glybowskaja
Prokuristin: Christiane Götze
Unternehmenssitz: 99084 Erfurt; Juri-Gagarin-Ring 160
Handelsregister beim Amtsgericht: Jena
Handelsregister-Nummer: HRB 505545

Redaktion:

Christiane Welker (IBS gGmbH)
Jan Elshof (Flüchtlingsrat Thüringen e. V.)
Lewina Höhle (Sozialamt Ilm-Kreis)

Layout:

Gina Hoffmann (IBS gGmbH)

Dezember 2025

Das Projekt „BLEIBdran+ Berufliche Perspektiven für Geflüchtete in Thüringen“ wird im Rahmen des Programms „WIR - Netzwerke integrieren Geflüchtete in den regionalen Arbeitsmarkt“ durch das Bundesministerium für Arbeit und Soziales und die Europäische Union über den Europäischen Sozialfonds Plus (ESF Plus) gefördert.

Gefördert durch: